

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΕΥΤΥΧΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ: “ΠΟΛΛΟΙ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΟΥ ΛΙΓΟΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΜΟΥ”

Μερικές φορές μου είναι δύσκολο να βρω ένα θέμα για να σας παρουσιάσω. Τα πιο συνηθισμένα βέβαια είναι από την πολιτική ζωή της Αυστραλίας ή της Ελλάδας. Προσπαθώντας όσο γίνεται πιο πολύ τα θέματα να έχουν κάτι κοινό μεταξύ ελληνισμού και Αυστραλίας. Αυτό όμως δεν είναι πάντα εφικτό. Επίσης άλλες φορές προσπαθώ ώστε τα θέματα να έχουν έστω έναν χαρακτήρα σημειολογικό. Αλλά και αυτό επίσης δεν βγαίνει. Υπάρχουν όμως και θέματα τα οποία μπορεί να μην πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις αλλά να είναι αρκετά ενδιαφέροντα γιατί όχι και επίκαιρα και για εμάς εδώ στην Αυστραλία. Ένα τέτοιο θέμα υπάρχει σήμερα για σας.

Όταν πριν από σχεδόν δύο χρόνια ήμουν στην Ελλάδα Οκτώβριο του 2017 στους αθηναϊκούς κινηματογράφους παιζόταν η ταινία το “Το τελευταίο σημείωμα”. Τις καλές ταινίες ποτέ δεν τις χάνεις και τότε μου είχε δοθεί η δυνατότητα να την δω. Ερχόμενος στην Αυστραλία όπως ήταν φυσιολογικό πολύ λίγοι γνώριζαν για αυτή την υπέροχη ταινία. Μετά από σχεδόν ένα χρόνο μας δόθηκε η δυνατότητα να την δούμε μέσω του Ελληνικού κινηματογραφικού φεστιβάλ που διοργανώνει η Ελληνική ορθόδοξη κοινότητα. Το χρονικό έλλειμμα είναι αναπόφευκτο μιάς και η απόσταση, τα συστήματα διανομής αλλά και η διαφορετικότητα στην οποία ζούμε πολλές φορές δεν επιτρέπουν ελληνικές παραγωγές, εκτός εξαιρέσεων, να τις απολαμβάνουμε και εδώ ταυτόχρονα με την Ελλάδα.

Μιά τέτοια περίπτωση είναι και η ταινία που εντελώς τυχαία “ανακάλυψα” ότι παίζεται αυτή την στιγμή στους ελληνικούς κινηματογράφους. Πρόκειται για την ταινία “Ευτυχία” και αναφέρεται στην ζωή της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου. Αμέσως μέσα μου σκέφτηκα “Αυτή την ταινία θα πρέπει να την δούμε και εμείς εδώ.” Το θέμα από εκεί και πέρα ήταν γιατί να γράψω σχετικά για αυτή την ταινία. Τι μας ενδιαφέρει εμάς εδώ στη άλλη άκρη της γης το θέμα της, κατά πόσο είναι επίκαιρο μιάς και δεν έχουμε την δυνατότητα να την δούμε και γιατί τώρα, σήμερα.

Από καιρό ήθελα να γράψω ένα θέμα με τραγούδια αλλά δυστυχώς δεν μπορούσα να κάνω την σχετική σύνδεση με όσα ανέφερα και στην αρχή, Αλλά ας δούμε την υπόθεση της ταινίας.

Αντισυμβατικός και επαναστατικός χαρακτήρας από μικρή, γεννημένη στο Αϊδίι της Μικράς Ασίας, είχε μια έντονη και περιπετειώδη

Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου - Μπιθικώτσης

Η αφίσα της ταινίας. Στον ρόλο της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου η Καρυοφυλλιά Καραμπέτη.

ζωή βιώνοντας από πρώτο χέρι τις τραυματικές εμπειρίες του ξεριζωμού από τη Μικρά Ασία και την προσφυγιά καταφθάνοντας στην Ελλάδα το 1922 με πτυχίο δασκάλας ανά χειρας. Ένα κορίτσι, μικροπαντρεμένο, που ταξίδεψε από το Αϊδίι στην Ελλάδα με τη μητέρα και τις δύο της κόρες. Στο πλοίο του ξενιτεμού πήρε απόφαση να μην αφήσει τη ζωή να την προσπεράσει, αλλά να την ζήσει όπως εκείνη ήθελε. Έγραφε ακατάπαυστα σε ό,τι έπιανε το μελάνι, από χαρτοπετσέτες και κουτιά από τσιγάρα μέχρι υπόλοιπα λογαριασμών. Ξεκίνησε να γράφει στίχους το 1948 εξαναγκασμένη από το προσωπικό της πάθος την χαρτοπαιξία, τροφοδοτώντας με αυτό τον τρόπο, έναντι ευτελούς οικονομικής αμοιβής, όλους τους επώνυμους συνθέτες της εποχής της με αριστουργηματικά τραγούδια. Κάπνιζε, ερωτεύτηκε με πάθος, χαρτόπαιζε με θράσος σε πολυτελή σαλόνια, αλλά και σε παράνομα υπόγεια. Μία δασκάλα που έγινε ηθοποιός στα μπουλούκια και στο θέατρο, μία ποιήτρια που έγινε η μεγαλύτερη Ελληνίδα στιχουργός του λαϊκού τραγουδιού. Συνεργάστηκε με όλες τις διάσημες μουσικές προσωπικότητες της χώρας, από τον Βασίλη Τσιτσάνη και τον Απόστολο Καλδάρη, ως τον Μανώλη Χιώτη, τον Αντώνη Ρεπάνη και τον Μάνο Χατζιδάκι, υψώνοντας θαρραλέα ανάστημα, σε έναν σκληρό και τυπικά ανδροκρατούμενο κόσμο.

Μερικά τραγούδια της είναι: «Ηλιοβασιλέματα», «Περασμένες μου αγάπες», «Δυο πόρτες έχει η ζωή», «Φεύγω με πίκρα στα ξένα», «Γυάλινος κόσμος», «Θα βρω μουρμούρη μπαγλαμά», «Όνειρο απατηλό», «Στο τραπέζι που τα

πίνω», «Στου Αποστόλη το κουτούκι», «Ρίξτε στο γυαλί φαρμάκι», «Μου σπάσανε το μπαγλαμά», «Ανεμώννα», «Αργά, είναι πια αργά», «Λίγο-λίγο, θα με συνθίσεις», «Πήρα απ' τη νιότη χρώματα», «Αν είναι η αγάπη έγκλημα», «Η διπρόσωπη», «Ένας αϊτός γκρεμίστηκε», «Συρματοπλέγματα βαριά», «Είμαι αετός χωρίς φτερά», «Τι έχει και κλαίει το παιδί», «Η Μαλάμω», «Πετραδάκι, πετραδάκι»,

Η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου ήταν μια από τις σπουδαιότερες στιχουργούς, η οποία χάρη στο ταλέντο της τροφοδότησε το ελληνικό λαϊκό τραγούδι με μεγάλο αριθμό εξαιρετών δημιουργιών, μερικές από τις οποίες θα παραμείνουν για πάντα άγνωστες, καθώς μόνο ένα μικρό μέρος αυτών που έγραψε είναι καταχωρημένο στο όνομά της. Η ίδια δεν ενδιαφέρθηκε ποτέ για την αναγνώριση του έργου της και για την είσπραξη δικαιωμάτων, με αποτέλεσμα, παρά την επιτυχία των τραγουδιών της, να πεθάνει φτωχή. Η πληθωρική φυσιογνωμία της Μικρασιάτισσας που έγινε η φωνή του λαού χωρίς να υπολογίζει το κέρδος και την αναγνώριση ισοδυναμεί με την ακριβή έννοια του όρου της γνήσιας ελληνικής ψυχής και λεβεντιάς, εκπροσωπώντας τον Έλληνα που η ψυχή του έχει δύναμη, στέκεται στα πόδια του, χαμογελάει και αγωνίζεται να ξεπεράσει την σκληρή πραγματικότητα. Συνδέστε όλα τα παραπάνω με ότι αντιμετώπισαν και οι μετανάστες που ήρθαν εδώ;

Η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου είχε δύο κόρες, τη Μαίρη και την Καίτη. Μετά τον θάνατο της κόρης της Μαίρης το 1960, βρήκε απόλυτο καταφύγιο στη χαρτοπαιξία. Αυτή είναι η υπόθεση της «Ευτυχίας», που εμπνευσμένη από τη ζωή και το έργο της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου, ανοίγει το μεγάλο βιβλίο μιας ολόκληρης εποχής για την Ελλάδα. Την Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου υποδύονται σε δύο ηλικίες η Καρυοφυλλιά Καραμπέτη και η Κάτια Γκουλιώνη. Πέθανε σε ηλικία 79 ετών, στις 7 Ιανουαρίου 1972, σαν σήμερα, έχοντας στο πλευρό της, την εγγονή της Ρέα, που τη φρόντισε ως τα γεράματά της. Το ότι ακόμα τα τραγούδια της σιγοτραγουδιούνται ακόμα από τα χείλη των ηλικιωμένων πλέον μεταναστών που ήρθαν με σχεδόν τίποτα στις αποσκευές ή στις τσέπες τους αλλά γεμάτα από μελωδίες και στίχους από αυτόν τον πλούτο ναί, αυτή είναι μιά πολύ μεγάλη αφορμή για να γράψω για όλα αυτά εδώ στην Αυστραλία του σήμερα.